Toegelaten en verboden werkzaamheden voor jobstudenten

Toelichting voor uitzendbureaus en gebruikers

Inhoud

1. Inleiding 4
2. Welke wetgeving is van toepassing? 4
3. Wat is een jobstudent? 4
4. Algemeen principe: risicoanalyse en verboden werkzaamheden 4
   4.1. Vóór de tewerkstelling: risicoanalyse door gebruiker 4
   4.2. Verboden werkzaamheden 5
   4.3. Afwijkingen van verboden werkzaamheden 5
5. Aandachtspunten voor uitzendbureaus 7
   5.1. Informatie van de gebruiker 7
   5.2. Informatie van de jobstudent 7
   5.3. Preventiebeleid uitzendbureau 7
6. Gezondheidstoezicht 8
7. Praktische voorbeelden 9
   7.1. Werken op hoogte 9
      a. Werken op stellingen 9
      b. Werken in een hoogwerker 9
      c. Werken op een dak 9
   7.2. Houtbewerkingsmachines 10
   7.3. Metaalbewerkingsmachines 10
   7.4. Onderhoud 10
      a. Onderhoud van kantoren 10
      b. Industrieel onderhoud van machines en installaties 10
   7.5. Elektricien 11
   7.6. Reinigen en betreden van besloten ruimtes zoals silo's of tanks 11
   7.7. Schilder 11
   7.8. Logistiek 11
      a. Besturen heftruck 11
      b. Elektrische transpaletten (orderpickers) 11
      c. Manuele transpallet 12
      d. Hefwerktuigen 12
   7.9. Besturen van autovoertuigen 12
      a. Rijgeschiktheidsattest nodig voor jobstudenten? 12
      b. Mag een jobstudent met een voorlopig rijbewijs B als koerier werken? 13
   7.10. Besturen van vrachtwagens 13
   7.11. Bediening van landbouwmachines 13
   7.12. Besturen machines op bouwwerven 14
   7.13. Werken in groenonderhoud 14

a. Mag een jobstudent werken met een bosmaaier? 14
7.14. Werken in slachterijen 14
7.15. Werken met een vleessnijmachine 14
7.16. Werken in de kleinhandel (vb. dagbladwinkel, kledingwinkel) 15
7.17. Werken in de horeca 15
a. Mag een -18 jarige sterke drank serveren? 15
7.18. Werken met perslucht 15
7.19. Varen met een luchtballon (met passagiers) 16
7.20. Werken met gevaarlijke producten 16
7.21. Werken in een garage 17
7.22. Veiligheidsfunctie 17
7.23. Functie met verhoogde waakzaamheid 17

1. Inleiding

Jobstudenten genieten een speciale bescherming op de werkvloer. De werkgever mag hen niet zomaar blootstellen aan risico's. Voor bepaalde activiteiten is vooraf een medisch onderzoek verplicht en sommige gevaarlijke jobs zijn zelfs ronduit verboden voor jobstudenten. Al zijn er vaak uitzonderingen, en uitzonderingen op de uitzonderingen …

Deze handleiding wil uitzendbureaus een praktisch houvast bieden om de jobstudent-uitzendkrachten op een veilige manier en conform de wetgeving aan het werk te helpen.

Deze tekst dient samen gelezen te worden met de circulaire "**CIN 2014 02 Bescherming van jobstudenten**" van Preventie en Interim, waarin de geldende wetgeving schematisch is weergegeven. De meest actuele versie van deze circulaire is te raadplegen op www.ikbenjobstudent.be/goed-beschermd-als-jobstudent en op www.p-i.be/nl/circulaires bij Boek X: "Werkorganisatie en bijzonder werknemerscategorieën"

2. Welke wetgeving is van toepassing?

In de Codex welzijn op het werk is "Codex X.3- Jongeren op het werk" gewijd aan de bescherming van jongeren op de werkvloer, o.a. van jobstudenten.

De gecoördineerde tekst van Codex X.3 is te raadplegen op www.ikbenjobstudent.be/wat-zegt-de-regelgeving**.**

PS: Ook de rest van de welzijnswetgeving van 1996 en de bijhorende uitvoeringsbesluiten blijven onverminderd gelden voor jobstudenten.

3. Wat is een jobstudent?

De term "jobstudent" bestaat niet in de welzijnswetgeving. Wel is er sprake van "student-werknemer". De definitie van "student-werknemer" in Codex X.3 is: "*iemand die tewerkgesteld wordt in het kader van een arbeidsovereenkomst voor tewerkstelling van studenten bedoeld in titel VII van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten."*

In wat volgt bedoelen we met jobstudenten dus student-werknemers die met een studentenovereenkomst aan de slag gaan.

Meer info over de studentenovereenkomst vind je op de website van de FOD WASO (www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=41944). Een interessante passage in deze tekst is: "*Een student die zich op de arbeidsmarkt begeeft en die voldoet aan de voorwaarden voor het sluiten van een studenten-overeenkomst, moet dus verplicht in dienst worden genomen met dergelijke studentenovereenkomst en niet met een gewone arbeidsovereenkomst. De werkgever kan niet kiezen."*

4. Algemeen principe: risicoanalyse en verboden werkzaamheden

4.1. Vóór de tewerkstelling: risicoanalyse door gebruiker

De basis om te bepalen of een jobstudent een bepaalde job al dan niet mag uitvoeren is de voorafgaande risicoanalyse door de gebruiker.

Vooraleer de jobstudent aan de slag kan gaan, moet de werkgever (= de gebruiker) vooraf een risicoanalyse maken van de risico's waaraan de jobstudenten blootgesteld kunnen worden tijdens hun studentenjob.

Bij de risicoanalyse van mogelijke studentenjobs moet de gebruiker rekening houden met de lichamelijke en geestelijke gezondheid, het gebrek aan ervaring, het niet bewust zijn van de veiligheidsrisico's door de jongeren, het gebrek aan opleiding, … van de jobstudent.

In deze risicoanalyse moeten o.a. volgende elementen geëvalueerd worden:

- de uitrusting en inrichting van de arbeidsplaats en de werkpost;
- de aard, intensiteit en duur van de blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentia;
- de gebruikte agentia en arbeidsmiddelen (bv. machines en de bediening daarvan);
- de arbeidsorganisatie;
- het niveau van opleiding en voorlichting van de jobstudent.

Op basis van deze risicoanalyse moet de gebruiker ook de preventiemaatregelen bepalen.
Eén van de preventiemaatregelen kan zijn dat een job verboden is voor jobstudenten, bijvoorbeeld omdat de job door het *Codex X.3-Jongeren op het werk* verboden is voor jobstudenten (zie lager).
Andere maatregelen kunnen bijvoorbeeld zijn dat slechts een deel van de job door een jobstudent kan worden uitgevoerd, of enkel in aanwezigheid van ervaren personen, of enkel na extra opleiding, enz.

Het resultaat van deze risicoanalyse moet de gebruiker meedelen aan het uitzendbureau via de werkpostfiche. Meer info over de werkpostfiche vind je op www.werkpostfiche.be.

4.2. Verboden werkzaamheden

Codex X.3 verbiedt een aantal activiteiten voor jobstudenten (Codex Art. X.3-8), **zoals** die:

- welke jobstudenten, objectief gezien, lichamelijk of psychisch niet aankunnen;
- waardoor jobstudenten blootgesteld worden aan:
    - giftige of carcinogene stoffen
    - stoffen die erfelijke genetische veranderingen veroorzaken
    - stoffen die tijdens de zwangerschap schadelijke gevolgen hebben voor de foetus
    - stoffen die voor de mens schadelijke chronische werking hebben;
- welke blootstelling aan ioniserende straling meebrengen;
- welke risicofoactoren voor ongevallen inhouden waarvan vermoed kan worden dat jobdstudenten deze meestal niet beseffen of kunnen voorkomen. Dit komt doordat jobstudenten hiervoor nog niet voldoende inzicht hebben in veiligheid, onervaren of onvoldoende opgeleid zijn.
- welke jobstudenten blootstellen aan extreme koude of hitte, of aan lawaai of aan trillingen.

Codex X.3 bevat aansluitend hierop ook een **niet-limitatieve lijst van agentia, werkzaamheden en werkplaatsen** die per definitie verboden zijn voor jongeren. Deze lijst is te raadplegen in circulaire “CIN 2014 02 Bescherming van jobstudenten” op www.ikbenjobstudent.be (deel “De Wet”).

Belangrijke opmerking: de lijst met verboden werkzaamheden in de bijlage Codex X.3 is een **NIET-LIMITATIEVE** lijst van verboden werkzaamheden.

- Activiteiten die hierop staan zijn per definitie verboden voor jobstudenten.
- De risicoanalyse van de gebruiker kan ook activiteiten die NIET op deze lijst staan aanduiden als niet geschikt voor jobstudenten!

De risicoanalyse door de gebruiker moet dus uitwijzen of een job al dan niet toegelaten is voor jobstudenten. Dit betekent ook dat het niet altijd zwart-wit is of een job toegelaten is voor een jobstudent. Afhankelijk van concrete omstandigheden en randvoorwaarden kan een job de ene keer wel en de andere keer niet geschikt geacht worden voor jobstudenten.

4.3. Afwijkingen van verboden werkzaamheden

Onder welbepaalde voorwaarden kunnen jobstudenten wel activiteiten doen uit de “niet-limitatieve lijst verboden werkzaamheden” van de bijlage X.3-1 van Codex X.3-Jongeren op het werk:

- De jobstudent is 18 jaar of ouder.
- Hun studierichting stemt overeen met de werkzaamheden waarvoor de verbodsbepaling geldt.
- De gebruiker heeft vooraf het advies van zijn preventiedienst(en) en van de werknemersvertegenwoordiging (CPBW) ingewonnen.
- De gebruiker neemt de nodige preventiemaatregelen zodat de jobstudenten beschermd zijn tegen elk risico dat hun veiligheid, lichamelijke of geestelijke gezondheid of ontwikkeling kan schaden. Hij

vergewist zich of deze maatregelen effectief zijn én dat ze worden gecontroleerd (door de werkgever of een lid van de hiërarchische lijn).

- De gebruiker ziet er op toe dat de activiteiten enkel kunnen plaatsvinden in het bijzijn van een ervaren werknemer.

Uitzondering op de afwijking:
Voor jobstudenten is het verboden om gemotoriseerde toestellen te bedienen die dienen voor het:

- verplaatsen, heffen, stapelen, stockeren of de-stockeren van lasten;
- laden en lossen van vrachtwagens in de ondernemingen of opslagplaatsen.

Dit verbod geldt ook op die plaatsen die periodiek of tijdelijk worden gebruikt voor de organisatie van evenementen.

Bijvoorbeeld het **werken met heftrucks is ALTIJD verboden voor jobstudenten** (ongeacht hun leeftijd en ongeacht hun opleiding)

Werken met manuele en elektrische transpaletten (met geringe hefhoogte) zijn dan wel weer toegelaten in bepaalde omstandigheden. Zie “CIN2014 02 Bescherming van Jobstudenten” voor een helder overzicht hierover.

	Toegelaten - vanaf 16 jaar Transpallet en platformtruck met meelopende bestuurder (elektrische transpallet) **Werktuig**: • kan last net voldoende hoog heffen om last te kunnen vervoeren • max. 6 km/uur; • bij loslaten keert bedieningsorgaan naar neutrale stand en komt de rem in werking.
	Toegelaten - vanaf 18 jaar Transpallet en platformtruck met meerijdende bestuurder (elektrische transpallet) **Werktuig:** • kan last net voldoende hoog heffen om te kunnen vervoeren • max. 16 km/uur; • bij loslaten keert bedieningsorgaan naar neutrale stand en komt de rem in werking.
Voorwaarden die gelden voor beide gevallen: • jobstudent krijgt een **adequate opleiding** voor het veilig besturen; • werkgever verzekert zich ervan dat jobstudent voldoende zin voor verantwoordelijkheid heeft; • gebruiker vraagt voorafgaand advies van Comité PBW en preventieadviseur; • gebruiker neemt effectieve preventiemaatregelen en zorgt dat deze worden gecontroleerd; • enkel in aanwezigheid van een ervaren werknemer.	
Definities ***Transpallet*** *toestel dat de last op een hoogte heft die juist voldoende is om deze last vrij te kunnen vervoeren en die is uitgerust met een gesteunde vork voor het vervoer van palletten.* ***Platformtruck*** *transportwerktuig waarbij de last op een vast platform of op een andere niet-hefbare inrichting wordt vervoerd.*	

5. Aandachtspunten voor uitzendbureaus

5.1. Informatie van de gebruiker

Om een jobstudent-uitzendkracht veilig aan het werk te helpen is het belangrijk om over goede informatie van en over de gebruiker te beschikken. Een belangrijk instrument is een goed ingevulde werkpostfiche.

Zorg dat je voldoende informatie hebt over de inhoud van de werkpost van de jobstudent. Enkele voorbeelden:

- "jobstudent-magazijnier": moet de jobstudent werken met een elektrische transpalet of een heftruck?
- "jobstudent-schilder": moet de jobstudent werken op hoogte? Krijgt hij te maken met gevaarlijke producten (bv. thinners, reinigingsmiddelen, …)?

Zorg dat je voldoende informatie hebt over de aard van de risico's en de genomen preventiemaatregelen op een werkpost.

Zorg dat je goed kan inschatten welke de vereiste ervaring, (veiligheids)opleiding, veiligheidsbewustzijn er nodig is om een bepaalde functie uit te oefenen.

- Bijvoorbeeld: auto's verplaatsen op een voor de rest lege parking vereist andere vaardigheden en maturiteit dan met een auto op de openbare weg rondrijden als koerier.

Zorg dat je op de hoogte bent van het preventiebeleid van de gebruiker.

- Heb je reeds gewerkt met deze gebruiker?
- Weet je dat deze gebruiker de nodige preventiemaatregelen neemt?
- Is er een goed georganiseerde preventiedienst actief?
- Is de gebruiker aangesloten bij een externe dienst preventie en bescherming op het werk?
- Is er toezicht op de werkplek?
- Hoe is het onthaal georganiseerd?
- Is er een goed ingevulde werkpostfiche beschikbaar?

5.2. Informatie van de jobstudent

Om een jobstudent op een veilige manier te matchen aan een studentenjob is uiteraard een goede kennis over de jobstudent zelf nodig:

- Welke vaardigheden, ervaring, opleiding, maturiteit heeft de jobstudent?
- Heb je al met deze jobstudent gewerkt en ken je de (veiligheids)attitude van deze jobstudent?

Het uitzendbureau heeft een belangrijke rol in het koppelen van het veiligheidsprofiel van een jobstudent aan een werkpost waarvan de gebruiker het uitzendbureau heeft geïnformeerd over de risico's en preventiemaatregelen.

5.3. Preventiebeleid uitzendbureau

Een uitzendbureau kan in zijn **eigen preventiebeleid** bepalen dat het voor bepaalde activiteiten geen jobstudenten uitstuurt (bv. werken op hoogte, werken met elektrische transpalet, werken met bosmaaiers,…), ook al is dit volgens de risicoanalyse van de gebruiker een job die geschikt is voor jobstudenten.

6. Gezondheidstoezicht

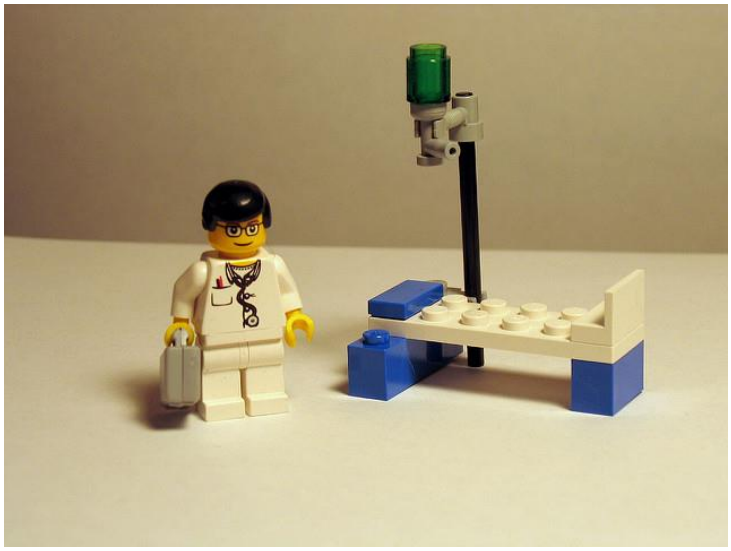
Alle wettelijke bepalingen rond “gezondheidstoezicht” die gelden voor “gewone” uitzendkrachten, zijn ook van toepassing voor jobstudenten. *Codex X.3-Jongeren op het werk* legt wel nog enkele extra verplichtingen op voor gezondheidstoezicht bij jobstudenten. Samengevat:

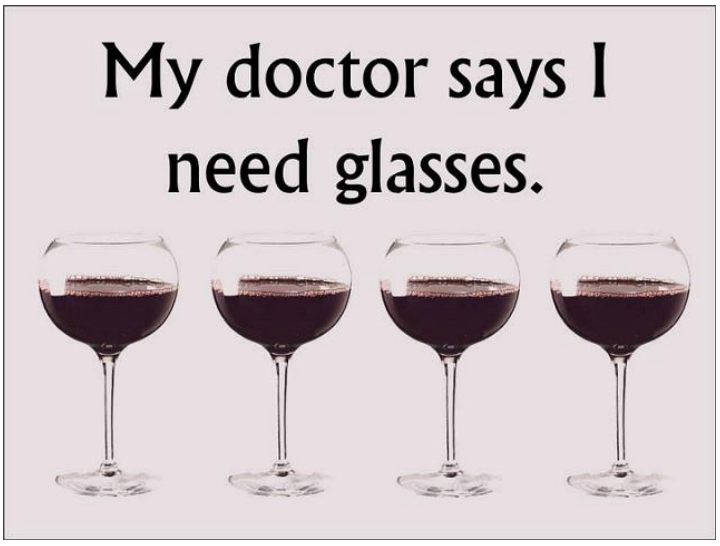
- Jobstudent is nog geen 18 en het is de eerste job > gezondheidstoezicht door arbeidsarts.
- Jobstudent is nog geen 18 en heeft al gezondheidstoezicht gehad > geen gezondheidstoezicht als de werkpostfiche (WPF) er geen vereist.
- Jobstudent is 18 jaar of ouder en de WPF vereist geen gezondheidstoezicht > geen gezondheidstoezicht nodig.
- Jobstudent is 18 of ouder en de WPF vereist een gezondheidstoezicht > gezondheidstoezicht nodig.
- Ook als de jobstudent nachtarbeid verricht of werk verricht dat een afwijking is van de normaal voor jobstudenten verboden werkzaamheden, is gezondheidstoezicht verplicht.

In de praktijk is volgende procedure te adviseren:

- Iedere jobstudent jonger dan 18 jaar moet een vragenlijst invullen als het een eerste tewerkstelling betreft. De ingevulde vragenlijst wordt onder gesloten omslag ter beschikking gesteld van de externe dienst PBW van het uitzendbureau.
- Als op de werkpostfiche of in de overeenkomst met de gebruiker een specifiek medisch onderzoek vereist wordt voor de jobstudent, dan wordt een medisch onderzoek aangevraagd (voeg de werkpostfiche bij de aanvraag).
- Als de werkpostfiche geen specifiek onderzoek vereist, dan wordt enkel voor de jongeren jonger dan 18 jaar de preventieadviseur-arbeidsarts gevraagd aan de hand van de ingevulde vragenlijst van de kandidaat-jobstudent en de werkpostfiche na te gaan of een medisch onderzoek aangewezen is. De externe dienst geeft een melding welk medisch onderzoek en/of preventieve acties noodzakelijk zijn voor de specifieke kandidaten.
- Een planning van de noodzakelijke onderzoeken wordt afgesproken.

Opmerking: het gebruik van dergelijke vragenlijsten is niet expliciet in de wetgeving opgenomen, maar wordt vaak gehanteerd als een pragmatische code van goede praktijk.

Vaccinaties: als voor een werkpost een vaccinatie vereist is voor een gewone uitzendkracht, dan is dit ook vereist voor de jobstudent-uitzendkracht (vb. tetanus, hepatitis)

7. Praktische voorbeelden

!!Belangrijk!!: Volgende voorbeelden en interpretaties worden gegeven ter illustratie, maar moeten natuurlijk bekeken worden in de reële werksituatie en dit kan eventueel tot een andere conclusie leiden.

7.1. Werken op hoogte

Werken op hoogte is een risicovolle activiteit. Bij een val van hoogte kunnen de gevolgen zeer zwaar zijn. Wees altijd op je hoede om een jobstudent een werk op hoogte te laten uitvoeren. Laat een jobstudent nooit alleen als hij een job op hoogte uitoefent.

a. Werken op stellingen

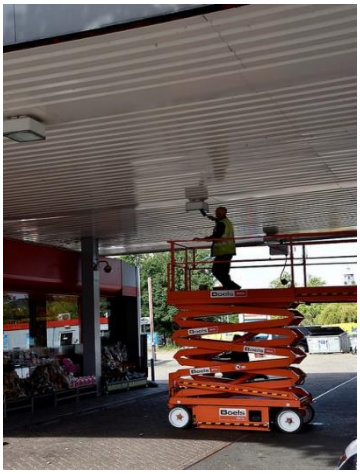
Dit is toegelaten indien degelijke stellingen met voldoende collectieve beschermingsmiddelen (leuningen, toegangstrappen,…) beschikbaar zijn.

De jobstudent moet ook voldoende opgeleid zijn om veilig op een stelling (steiger) te werken.

Ga vooraf na of de jobstudent geen hoogtevrees heeft en laat de jobstudent dit bevestigen.

Een jobstudent mag geen stellingen (helpen) opbouwen of afbreken!

b. Werken in een hoogwerker

Het werken in een hoogwerker is in principe niet verboden voor jobstudenten. Het kan veiliger zijn om een werk op hoogte met een hoogwerker te doen dan bv. via een ladder of op een stelling.

Wel moet met een aantal zaken rekening gehouden worden:

- De jobstudent mag de hoogwerker niet zelf besturen.
- Ga na of de jobstudent geen hoogtevrees heeft en laat de jobstudent dit bevestigen.
- De werken gebeuren onder toezicht van een ervaren werknemer.
- Bij werken in hoogwerker is het dragen van valbeveiliging verplicht. De jobstudent moet opgeleid zijn om dit op een correcte manier te gebruiken.

c. Werken op een dak

In de wetgeving is het niet expliciet verboden een jobstudent op een dak te laten werken. Wel moet er aan belangrijke voorwaarden worden voldaan:

- De gebruiker heeft een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd voor die bepaalde werkpost op het dak met de hulp van zijn (interne en/of externe) preventiedienst.
- Het resultaat van deze risicoanalyse laat toe een jobstudent op het dak te laten werken en legt vast welke de vereiste preventiemaatregelen zijn.
- Alle preventiemaatregelen zijn genomen. Bijvoorbeeld collectieve beschermingsmiddelen (leuningen, ...), persoonlijke beschermingsmiddelen (valharnas, …), voldoende opleiding, vergezeld zijn van een ervaren werknemer, ...).
- De jobstudent heeft voldoende maturiteit om de risico's van deze werkpost te herkennen en te begrijpen.
- De jobstudent heeft geen hoogtevrees.
- De werkpostfiche is correct ingevuld en de jobstudent heeft voorafgaand een medisch onderzoek ondergaan (bv. hanteren van lasten, ergonomische belasting).
- Het verplicht onthaal is door een bekwame verantwoordelijke (van de gebruiker) uitgevoerd.

7.2. Houtbewerkingsmachines

Werken met gevaarlijke houtbewerkingsmachines zoals cirkelzagen, lintzagen, vlakbanken, vandiktebanken, frezen, pennenbanken, kettingfrezen of gecombineerde machines staan op de niet-limitatieve lijst van verboden werkzaamheden en zijn dus **verboden voor jobstudenten**.

Afwijkingen hierop zijn mogelijk, onder de voorwaarden zoals hierboven beschreven in punt 4.

- De jobstudent is minstens 18 jaar.
- De studierichting stemt overeen met deze werkzaamheden.
- Na advies van het Comité Preventie en Bescherming op het Werk.
- Na advies van de bevoegde preventiediensten (intern en/of extern).
- Altijd in aanwezigheid van een ervaren persoon (aangeduid door de gebruiker).
- Met controle op de genomen preventiemaatregelen door (een lid van de hiërarchische lijn) van de gebruiker

Opmerking: het is mogelijk dat in bepaalde gevallen iemand jonger dan 18 jaar in het kader van zijn/haar beroepsopleiding **(maar niet als jobstudent!)** onder strikte voorwaarden één van deze verboden werkzaamheden uitvoert (bv. als stagiair):

- Minstens 16 jaar oud;
- De jongere heeft de nodige beroepsopleiding gekregen;
- Altijd in aanwezigheid van een ervaren persoon;
- Met controle op de genomen preventiemaatregelen door een lid van de hiërarchische lijn.
- **Let wel: als jobstudent mag dezelfde jongere (<18j) dezelfde verboden activiteit echter niet uitvoeren!**

7.3. Metaalbewerkingsmachines

Weken met metaalpersen (schroefpersen met wrijvingskoppeling, excenterpersen met mechanische, pneumatische of hydraulische koppeling, hydraulische persen) staan op de niet-limitatieve lijst verboden werkzaamheden en mogen dus niet voor jobstudenten.

Afwijkingen hierop zijn mogelijk, onder de voorwaarden zoals hierboven beschreven in punt 4 en 7.2

Opmerking:

Metaal freesmachines zijn niet letterlijk opgenomen in de niet-limitatieve lijst verboden werkzaamheden. Maar aangezien metaal freesmachines gelijkaardige risico's inhouden als hout freesmachines, kan je een gelijkaardige redenering toepassen als bij de houtbewerkingsmachines.

7.4. Onderhoud

a. Onderhoud van kantoren

Toegelaten. Ga na of er speciale preventiemaatregelen nodig zijn voor het werken met bepaalde onderhoudsproducten. Bekijk ook of er onderhoudsproducten zijn die bij hun gevaarseigenschappen (H-zinnen) hebben die op de verboden lijst staan.

b. Industrieel onderhoud van machines en installaties

Dit kan in bepaalde gevallen.

Indien de machines specifieke kennis of specifieke gevaren (zoals mogelijkheid tot snijwonden, verplettering, …) inhouden, is deze job niet aangewezen voor jobstudenten.

Indien dit niet het geval is, kan dit een toegelaten studentenjob zijn.

Let er ook op of de kuisproducten geen gevaareigenschappen (H-zinnen) hebben die op de verboden lijst voor jobstudenten voorkomen.

7.5. Elektricien

Personen die een beroepsopleiding elektricien volgen, kunnen voor de job toegelaten worden onder begeleiding van ervaren werknemers. Het is de gebruiker die bepaalt of de opleiding en ervaring voldoende is. Het is ook de gebruiker die de jobstudent bevoegd verklaard (BA4 / BA5) voor welke activiteiten.

Jobstudenten mogen niet werken in hoogspanningscabines en bij activiteiten waarbij de installatie onder spanning moet blijven.

7.6. Reinigen en betreden van besloten ruimtes zoals silo's of tanks

Werken in besloten ruimte brengt speciale risico's met zich mee, waarvan men kan vermoeden dat jobstudenten onvoldoende inzicht hebben om ze te beseffen of te kunnen voorkomen. Dit is geen geschikte werkpost voor jobstudenten (Codex X.3-8,4°).

7.7. Schilder

Dit is toegelaten voor jobstudenten.

Als er op hoogte geschilderd moet worden, ga dan na of er voldoende garanties zijn dat dit op een veilige manier kan (zie ook 7.1. Werken op hoogte)

Let er ook op dat geen producten gebruikt worden met gevaarseigenschappen (H-zinnen) die voorkomen op de niet-limitatieve lijst van verboden producten (bijvoorbeeld bepaalde thinners, sterke reinigingsproducten, …).

7.8. Logistiek

Jobs in de logistiek zijn toegelaten voor jobstudenten. Let er op dat bij jobstudenten die een logistieke functie uitoefenen het duidelijk is of ze al dan niet met "gemotoriseerde toestellen voor het verplaatsen van lasten" (zie 4.3 van deze leidraad) moeten werken. Die info moet terug te vinden zijn in de jobinhoud op de werkpostfiche.

a. Besturen heftruck

Altijd verboden voor jobstudenten, ongeacht leeftijd, opleiding of ervaring!

b. Elektrische transpaletten (orderpickers)

Elektrische transpaletten zijn in bepaalde gevallen wel toegelaten. Zie de circulaire *CIN 2014 02* voor de randvoorwaarden.

- Jobstudent ouder dan 16 jaar:
  - Enkel met meelopende bestuurder
  - Maximumsnelheid 6km/u
- Jobstudent ouder dan 18 jaar
  - Mag ook met meerijdende bestuurder
  - Maximumsnelheid 16km/u
- De jobstudent ontvangt de nodige instructies (goed gebruik, veiligheid) en opleiding.
- De bedieningsorganen vragen een permanente actie van de bestuurder. Bij het loslaten komen ze automatisch in de neutrale stand en de rem komt in werking.
- Enkel met geringe hefhoogte. Dit betekent dat paletten net boven de grond getild kunnen worden om ze te vervoeren.
- Elektrische transpaletten waarvan de vorken omhoog kunnen, zijn verboden. Dit geldt ook als deze transpaletten (orderpickers) niet gebruikt worden om te stapelen, maar bijvoorbeeld om ergonomische redenen (omdat ze niet voldoen aan het criterium "geringe hefhoogte").

Arbeidsongevallen met dit soort toestel kunnen zware gevolgen hebben (bv. breuken die een lange hersteltijd vergen).

c. Manuele transpallet

Dit is toegelaten. Zorg wel dat de jobstudent dit niet als “speelgoed” ziet. Een transpallet is geen step…

d. Hefwerktuigen

Jobstudenten mogen niet werken met hefwerktuigen (vb. rolbruggen, hefkranen,…).

7.9. Besturen van autovoertuigen

Indien de jobstudent beschikt over een **geldig rijbewijs** is deze job in principe toegelaten. Ga ook na of er voor de job een attest “**rijgeschiktheid**” of “**vakbekwaamheid**” (code 95) nodig is.

Het feit dat iemand een rijbewijs heeft, is echter nog geen bewijs dat hij/zij een goede chauffeur is. Verifieer dus of hij/zij de nodige **ervaring** heeft met het voertuig.

Hou ook rekening met het volgende:

- Is de jobstudent zich voldoende **bewust van de gevaren** op de weg?
- Ga na of de plaatsen waar de jobstudent naartoe moet rijden geen specifieke risico’s inhouden (bv. drukke steden vs. het platteland).
- Ga na of de jobstudent niet met gevaarlijke producten op pad moet (bv. contact met chemische producten met verboden H-zinnen, vuurwerk, …).
- Is de jobstudent bestand tegen de stress die het transport met zich mee brengt (bv. tijdsdruk om medicijnen op tijd ergens te krijgen)?
- Is een attest rijgeschiktheid nodig?

a. Rijgeschiktheidsattest nodig voor jobstudenten?

Sommige activiteiten mag je pas doen als er op je rijbewijs een “rijgeschiktheid” is aangeduid (in de volksmond ook gekend als de “medische schifting”). Dit geldt ook voor sommige studentenjobs.

Opgelet: Aan deze verplichting is slechts voldaan indien de vermelding voor bezoldigd vervoer is opgenomen op het rijbewijs. Het volstaat dus niet om met het rijgeschiktheidsattest dat je krijgt van de arts rond te rijden.

Enkele praktische voorbeelden

Wel rijgeschiktheidsattest nodig:

- Shuttledienst op events, festivals. Het betreft in dit geval namelijk een bijzondere vorm van geregeld vervoer, dat vermoedelijk onder het “vervoer voor eigen rekening” valt (d.i. een bevoegdheid van de Vlaamse overheid, zie https://www.mobielvlaanderen.be/personenvervoer/personenvervoer-a2.php

Geen rijgeschiktheidsattest nodig:

- Jobstudenten die in opdracht van een hotel de klanten (en enkel de klanten) van dat hotel vervoert naar het station, de luchthaven,… (omdat het hier enkel gaat over het vervoeren van eigen cliënteel)
- jobstudenten die met de eigen auto van mensen, die mensen naar een restaurant voeren (omdat dit niet beschouwd wordt als “geregeld vervoer” of officiële taxidienst)

- Jobstudenten die samen met een collega-jobstudent promotionele activiteiten gaan uitvoeren (vb. gaan flyeren, promostandjes verzorgen onderweg,…)

Meer info over het "rijgeschiktheidsattest" vind je op www.p-i.be/thema/rijbewijs

b. Mag een jobstudent met een voorlopig rijbewijs B als koerier werken?

Neen. Eén van de voorwaarden van een voorlopig rijbewijs B is dat men geen "commercieel goederenvervoer mag verrichten".

7.10. Besturen van vrachtwagens

het rijden met een vrachtwagen C/CE kan in principe voor een jobstudent +18jaar.

Uiteraard mits het correcte rijbewijs, attesten genre vakbekwaamheid (code 95), rijgeschiktheidsattest (medische schifting).

Maar ook mits voorafgaand medisch onderzoek (Welzijnswetgeving) door de arbeidsarts (zeer waarschijnlijk gaat het hier immers over een veiligheidsfunctie).

De jobstudent moet ook "matuur" genoeg zijn (voldoende inzicht in risico's) (Codex X.3-8).

Best ook – wegens gebrek aan ervaring - niet de meest veeleisende taken geven aan jobstudenten (vb. drukke routes, tijdsdruk, stressvolle situaties, technisch veeleisende taken (vb. zware manoeuvres, moeilijk bereikbare plekken, vervoeren van gevaarlijke producten (vb. explosieve gassen, vuurwerk,…)…).

Ook goede begeleiding / onthaal is cruciaal.

Wat niet mag is het laden/lossen van een vrachtwagen met een heftruck. Een heftruck is immers een "gemotoriseerd transportwerktuig" en daardoor altijd verboden voor jobstudenten.

7.11. Bediening van landbouwmachines

Het werken met landbouwmachines is sinds 30 juni 2019 letterlijk opgenomen op de niet-limitatieve lijst van verboden activiteiten voor jobstudenten.

Op de vraag of een jobstudent met een tractor mag rijden, geeft de FOD WASO op zijn website een verhelderend antwoord (bron: http://www.werk.belgie.be/defaultTab.aspx?id=638)

"Aanvullend rijst de vraag of een **tractor** als landbouwmachine moet worden beschouwd. Het antwoord daarop is afhankelijk van het gebruik dat men van de tractor maakt:

1. Een tractor die alleen gebruikt wordt om van **plaats A naar plaats B te rijden** (bv. om een lading fruit te vervoeren naar de opslag), is een motorvoertuig, maar geen landbouwmachine: dit gebruik van de tractor wordt dan ook niet beschouwd als gevaarlijke arbeid die verboden is voor jongeren. Een jongere (met inbegrip van een jobstudent) mag dus met een tractor rijden, op voorwaarde uiteraard dat de nodige preventiemaatregelen worden getroffen op basis van de algemene risicoanalyse, en dat de jongere over rijbewijs G beschikt als hij met de tractor op de openbare weg rijdt.

2. Als de tractor daarentegen **gebruikt wordt voor landbouwdoeleinden**, bv. om een landbouwmachine te trekken en te bedienen, moet de tractor wel degelijk als een landbouwmachine worden beschouwd. Het werken met een landbouwmachine is in principe verboden voor jongeren aangezien het als een gevaarlijke machine geldt. Van dit verbod kan enkel worden afgeweken onder de voorwaarden waaronder gevaarlijke arbeid door jongeren mag worden uitgevoerd."

7.12. Besturen machines op bouwwerven

Een aantal machines die op bouwwerven worden gebruikt staan op de lijst van verboden activiteiten voor jobstudenten, zoals: graafmachines, machines voor het heien van palen, besturen van hefwerktuigen

7.13. Werken in groenonderhoud

Als jobstudent groenonderhoud uitvoeren kan, maar hou wel volgende zaken goed in het oog:

Er zijn een aantal werkzaamheden die per definitie verboden zijn voor jobstudenten:

- Besturen van graafwerktuigen -en machines;
- Snoeien en vellen met hoogstambomen;
- Bewerken van rondhout (bewerken van gevelde, gesnoeide, ongeschilde bomen);
- Werken met kettingzaag.

Ga na of de jobstudent in aanraking komt met gevaarlijke producten die op de verboden lijst voor jobstudenten staan (bv. pesticiden, sproeimiddelen).

Ga na of de jobstudent in hoogte moet werken, en zo ja welke preventiemaatregelen daarvoor genomen zijn (zie ook bij “werken op hoogte”).

Zijn de verplichte vaccinaties in orde (bv. tetanus)?

a. Mag een jobstudent werken met een bosmaaier?

Een bosmaaier kan je beschouwen als niet geschikt voor jobstudenten, zeker als ze jonger dan 18 zijn.

Bosmaaiers staan niet letterlijk vermeld in de niet-limitatieve lijst van verboden werkzaamheden in Codex bijlage X.3-1, maar komen toch sterk in de buurt van wel verboden gevaarlijke machines (bv. voor houtbewerking).

In de gebruiksaanwijzing (handleiding) van de fabrikant over het beoogd gebruik van een bosmaaier is bovendien (vaak) vermeld dat dit verboden is voor minderjarigen.

Er is ook de risicoanalyse door de gebruiker over het gebruik van dit soort machines die veel risico’s inhouden voor onervaren jongeren. De kans is groot dat dit in de risicoanalyse staat als een verboden activiteit voor jobstudenten (Codex art. X.3-8 “jongeren hebben nog niet voldoende inzicht in veiligheid of onervaren of onvoldoende opgeleid”).

7.14. Werken in slachterijen

Werkzaamheden in lokalen waar dieren geslacht worden is verboden.

Administratieve functies bij slachterijen kunnen uiteraard wel.

7.15. Werken met een vleessnijmachine

Jobstudenten mogen werken met een vleessnijmachine in bij de bediening in een slagerij op supermarkt.

Goede opleiding en instructies over het correct gebruik zijn wel noodzakelijk.

Arbeidsongevallen door slecht gebruik van de snijmachine komen regelmatig voor bij jobstudenten (vb. toch nog proberen een te kleine klomp vlees te versnijden, machine laten aanstaan bij reinigen,…)

Het reinigen en/of oplossen van defecten kan best overgelaten worden aan meer ervaren collega’s.

7.16. Werken in de kleinhandel (vb. dagbladwinkel, kledingwinkel)

Indien permanent iemand in de winkel aanwezig is, die de verantwoordelijkheid neemt en ten allen tijde beslissingen kan nemen, stelt zich geen probleem.

Indien de jobstudent tijdelijk alleen in de winkel staat, zijn preventiemaatregelen nodig, zoals:

- Minimum 18 jaar
- Permanente mogelijkheid met een verantwoordelijke in contact te treden
- Duidelijke instructies i.v.m. noodsituaties (brand, evacuatie, agressie...)
- Duidelijke instructies i.v.m. werk, kassa…

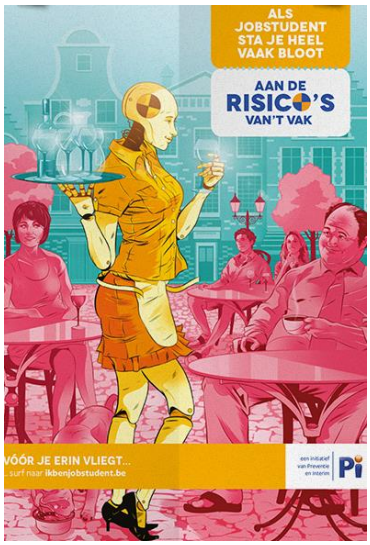

Sommige tewerkstellingen zijn omwille van de aard en de omstandigheden volledig af te raden voor jobstudenten:

- Nachtarbeid
- Alleen tewerkgesteld zijn in een omgeving waar gevaar is voor agressie (vb. langs autosnelwegen,…)
- Belangrijke financiële verrichtingen
- Slechte werkomstandigheden (ruimte, inrichting , verkoopwaren...).

7.17. Werken in de horeca

Werken als jobstudent in de horeca is een klassieker bij jobstudenten.

Op www.ikbenjobstudent.be vind je heel wat tips over

- Omgaan met lastige klanten, agressie, seksueel ongewenst gedrag
- Ergonomie (vermijden pijnlijke rug en armen, correct heffen en tillen)
- Enkele VUIST-regels (om te voorkomen dat je valt, uitglijdt of struikelt)
- Goede hygiëne

Aandachtspunt: nachtwerk voor jobstudenten onder de 18 is verboden.

a. Mag een -18 jarige sterke drank serveren?

De wet verbiedt om sterke dranken te schenken **aan** min 18 jarigen.

In de wetgeving is er niets opgenomen over het laten schenken van alcohol **door** minderjarigen. Het lijkt wat vreemd, maar een minderjarig mag dus uitschenken wat hij zelf niet mag consumeren. *(Dit is niet terug te vinden in de Welzijnswetgeving, maar wel in de wet van 24/01/1977, gewijzigd door een wet van 10/12/2009)*

7.18. Werken met perslucht

Het werken met perslucht is in principe toegelaten indien:

- De jobstudent de nodige instructies en begeleiding van de gebruiker krijgt.
- Het arbeidsmiddel geen specifieke risico's inhoudt (bv. snijwonden).Opmerking: dit is verschillend van werken onder "overdruk" wat absoluut verboden is.

7.19. Varen met een luchtballon (met passagiers)

Dit is niet verboden voor jobstudenten als aan een resem voorwaarden is voldaan.

1.

Om dit te mogen doen moet men minstens voldoen aan de regels van EASA (European Aviation Safety Agency). De vereisten om als pic (pilot in command) van een luchtballon te mogen vliegen in commerciële vluchten met passagiers is geregeld op basis van de Europese verordening 1178/2011.(http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1464942926677&uri=CELEX:02011R1178-20160408)

De belangrijkste passages hierin zijn:

- Beschikken over een **"BPL" (een bewijs bevoegdheid als ballonvaarder)** (zie subdeel C, sectie 6 in deze verordening).
- Een LAPL(B) (light aircraft pilot licence voor luchtballonnen) is niet voldoende voor commerciële vluchten

Men moet ook een medisch attest **klasse 2** hebben, afgeleverd door een erkende arts (AME: Authorised Medical Examiner) voor de luchtvaart. De lijst vind je op de website van FOD Mobiliteit: http://mobilit.belgium.be/nl/luchtvaart/vergunningen/geneeskundig_attest

2.

Als een jongere de juiste opleiding heeft gevolgd, over voldoende vlieguren beschikt en ook in orde is met de vergunningen en certificaten die nodig zijn om deze functie uit te oefenen, dan kan dit in principe als jobstudent.

Of een jobstudent deze functie mag doen hangt dan af van de **risicoanalyse door de werkgever** (lees "gebruiker" bij jobstudent-uitzendkrachten). Heeft de jobstudent voldoende inzicht in veiligheid? Voldoende opgeleid? Voldoende ervaren? De werkgever neemt ook alle nodige preventiemaatregelen die uit die risicoanalyse naar boven komen.

Tijdens het vliegen met een luchtballon wordt gebruik gemaakt van lpg- of propaanbranders. In principe zou je kunnen stellen dat dit daardoor een verboden activiteit is voor jobstudenten. Jongeren mogen immers niet worden blootgesteld aan dergelijke ontvlambare gassen van categorie 1 of 2 (H220, H221). Blootstelling in de zin van Codex X.3 moet echter worden gelezen als een blootstelling bij de productie of het afvullen van deze gassen of blootstelling aan situaties waar er een groot risico is voor ontploffing. Aangezien het vliegen met de ballon in open lucht plaatsvindt, zal de blootstelling tijdens deze activiteit te verwaarlozen zijn en is dit verbod niet van toepassing (bron: FOD Waso, algemene directie Humanisering van de Arbeid)

7.20. Werken met gevaarlijke producten

Net zoals voor alle uitzendkrachten is werken waarbij asbestvezels vrijkomen verboden.

Jobstudenten mogen niet werken met gevaarlijke producten die één of meer gevaaraanduidingen (zogenoemde H-zinnen) hebben die voorkomen op de verboden lijst (zie circulaire CIN 2014 02 Bescherming van jobstudenten voor het volledige overzicht). Enkele jaren geleden is de indeling van gevaarlijke producten gewijzigd om ze conform te maken met een Europese richtlijn, de CLP-richtlijn. In bepaalde gevallen betekent dit dat chemische producten die vroeger niet verboden waren voor jobstudenten, nu wel op de verboden lijst zijn terechtgekomen door deze nieuwe etikettering.

Zorg dat de werkpostfiches die melding maken van werken met gevaarlijke producten actueel zijn en vergewis je ervan dat de risicoanalyse door de gebruiker rekening heeft gehouden met deze CLP-richtlijn.

7.21. Werken in een garage

Een jobstudent kan werken in een garage, maar hij mag niet elke taak uitvoeren

Verboden activiteiten zijn o.a.

- Het oppompen van autobanden
- Besturen van hefwerktuigen

Het verplaatsen van voertuigen is een veiligheidsfunctie (als er ook andere werknemers in de garage aanwezig kunnen zijn). Dit mag gebeuren door een jobstudent, mits de jobstudent medisch geschikt is en voldoende matuur om deze taak uit te voeren.

7.22. Veiligheidsfunctie

Een veiligheidsfunctie is niet per definitie verboden voor een jobstudent. De risicoanalyse van de gebruiker moet uitwijzen of dit een geschikte functie is voor jobstudenten.

Om over een veiligheidsfunctie te spreken moet aan volgende **3 voorwaarden tegelijk** voldaan zijn:

- Het is een werkpost.
- Er is gebruik van arbeidsmiddelen, besturen van motorvoertuigen, kranen, rolbruggen, hijstoestellen, machines die gevaarlijke installaties of toestellen in beweging zetten of dragen van dienstwapens.
- Dit brengt de veiligheid en gezondheid van andere werknemers, van de eigen of van een andere omgeving in gevaar.

Veel van deze activiteiten (bv. besturen van he ftrucks, hefwerktuigen, rolbrug,, graafmachines, …) staan op de lijst verboden werkzaamheden, zodat deze functies per definitie verboden zijn voor jobstudenten

Er zijn situaties denkbaar waarbij een jobstudent wel taken zou kunnen uitoefenen die onder deze definitie van veiligheidsfunctie vallen (bv. met een bestelwagen op het fabrieksterrein rijden om te laden en lossen, …). In dit geval bepaalt de risicoanalyse door de gebruiker of en onder welke voorwaarden dit kan voor jobstudenten. De rol van het uitzendbureau is om na te gaan of de jobstudent aan de gevraagde voorwaarden voldoet (bv. ervaring, opleiding, maturiteit, …).

Opmerking: deze definitie van veiligheidsfunctie betekent bijvoorbeeld ook dat seingevers op evenementen, redders in een zwembad, … geen veiligheidsfunctie zijn volgens de welzijnswetgeving!

7.23. Functie met verhoogde waakzaamheid

Voor functies met verhoogde waakzaamheid geldt dezelfde redenering als voor veiligheidsfunctie. In principe is dit niet verboden voor jobstudenten.

Voorbeeld:

Een toezichter op een kartingcircuit is een functie met verhoogde waakzaamheid. Een verkeerde inschatting kan er immers voor zorgen dat één van de kartgebruikers een collega-werknemer aanrijdt. Dit is een job die toegelaten kan worden voor een jobstudent.

